

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETAS**

PAREIŠKIMAS

**DĖL TIANANMENO AIKŠTĖS ŽUDYNIŲ 33-IŲJŲ METINIŲ IR HONKONGO ŽMONIŲ
TEISIŲ IR LAISVIŲ**

2022 m. birželio 8 d.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komitetas,

pažymėdamas, kad 1989 m. birželio 4 d. Kinijos Liaudies Respublikos Liaudies išlaisvinimo armijai priklausantys kariai panaudojo jėgą ir smurtą prieš taikius demokratijos šalininkus, susirinkusius Pekino Tiananmeno aikštėje, tikslus per šį įvykį žuvusiųjų skaičius slepiamas, bet skirtinguose šaltiniuose svyruoja nuo kelių šimtų iki kelių tūkstančių, o dar keli tūkstančiai buvo sužeisti;

pabrėždamas, kad Honkongas jau nuo seniai yra gyvybingos ir laisvos Rytų Azijos visuomenės pavyzdys ir kad tarptautinė bendruomenė labai suinteresuota Honkongo stabilumu ir klestėjimu;

smerkdamas visus veiksmus, kurie kenkia Honkongo rinkimų teisėtumui;

remdamasis Jungtinių Tautų Chartija ir Visuotine žmogaus teisių deklaracija, kurioje nustatoma teisė į gyvybę, laisvę, asmens saugumą bei saviraiškos laisvę ir pabrėžiama, kad joks asmuo negali būti kankinamas, su juo negali būti žiauriai, nežmoniškai ar žeminančiai elgiamasi;

atsižvelgdamas į Honkongo specialiojo administracinio regiono 1966 m. pasirašytą Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, kuriame vyriausybė įsipareigoja palaikyti taikių susirinkimų teisę, teisę į asociacijų laisvę ir žmogaus teisių gynimą, taip pat nurodoma, jog asmuo negali būti savavališkai suimtas ar sulaikytas;

atsakydamas į tai, kad 2021 m. gegužės 6 d. buvo suimti keturi asmenys, įskaitant aktyvistą Joshua'ą Wongą, nuteistą kalėti 4 mėnesius už suorganizuotą tariamai neleistiną susibūrimą, susijusį su 2020 m. birželio 4 d. piketu Honkonge ir dar aštuoniais asmenimis, įskaitant Jimmy'į Lai ir Hang-tung'ą Chow, įkalintais atitinkamai 14 ir 22 mėnesiams už dalyvavimą minėtame pikete;

pažymėdamas, kad Johnas Lee Honkongo generaliniu vadovu buvo paskirtas per vadinamuosius rinkimus, kuriuose dalyvavo mažiau kaip 0,2 proc. Honkongo gyventojų, jie balsavo tik griežtai kontroliuojamame rinkimų komitete, sudarytame iš 1 416 asmenų, iš kurių Lee buvo iškeltas kaip vienintelis kandidatas;

pabrėždamas, kad 2021 m. gegužės 27 d. buvo priimti vadinamieji Honkongo rinkimų reformos įstatymai, leidžiantys tikrinti opozicijos kandidatus ir neleisti jiems kandidatuoti rinkimuose bei drastiškai sumažinti tiesiogiai renkamų vietų skaičių Honkongo įstatymų leidžiamajame taryboje; be to, šie įstatymai tiesiogiai prieštarauja Kinijos vyriausybės tarptautiniams įsipareigojimams pagal teisiškai privalomas Kinijos ir Jungtinės Karalystės jungtinės deklaracijos, įregistruotos Jungtinėse Tautose, principus ir kenkia deklaracijoje įtvirtintai politikai „Viena šalis, dvi sistemos“;

ragina Kinijos Liaudies Respublikos vyriausybę paleisti visus politinius kalinius Honkonge, įskaitant tuos, kurie buvo nuteisti už dalyvavimą 2020 m. birželio 4 d. pikete, vadovaujantis politika „Viena šalis, dvi sistemos“;

apgailėstauja dėl antidemokratiškų rinkimų reformų, kurios palengvino Johno Lee paskyrimą Honkongo vadovu, ir **atsisako** pripažinti jo išrinkimą teisėtu demokratiniu procesu;

ragina Europos Sąjungą skubiai pritaikyti Europos Sąjungos pasaulinį žmogaus teisių sankcijų režimą, pagal kurį būtų paskirtos sankcijos Kinijos ir Honkongo vyriausybės pareigūnams, pažeidusiems žmogaus teises ir atsakingiems už tarptautinės teisės pažeidimus Honkonge;

ragina Europos Komisiją ir Europos Sąjungos valstybes nares toliau tikrinti ir apriboti dvejetainio naudojimo prekių eksportą į Honkongą, įskaitant prekes, kurios gali būti naudojamos toliau stebint ir persekiojant Honkongo gyventojus ar vykdant represijas prieš juos;

kviečia Lietuvos Respublikos Vyriausybę sukurti procedūrą, kuria būtų palengvintos sąlygos Honkongo politiniams disidentams siekti politinio prieglobsčio, remiantis 2020 m. liepos 13 d. Europos Vadovų Tarybos išvadomis dėl Honkongo.

Komiteto pirmininkė

Laima Liucija Andrikienė